

Sygn. akt I Ca 106/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Adam Simoni (spr.)
Sędziowie:	SSO Wojciech Misiuda SSR del. do SO Renata Anna Popek
Protokolant:	st. sekr. sąd. Edyta Rak

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z wniosku G. R.

z udziałem R. R.

o stwierdzenie nabycia spadku po B. R.

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Łąncucie

z dnia 6 grudnia 2012 r. sygn. akt I Ns 792/12

I. oddała apelację,

II. orzeka, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania apelacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn.akt: I Ca 106/13

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 19 listopada 2013 r

Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2012 r sygn..akt: I Ns 792/12 Sąd Rejonowy w Łąncucie w sprawie z wniosku G. R. przy udziale R. R. o stwierdzenie nabycia spadku po B. R. stwierdził, że spadek po B. R. c. J. i H. zmarłej w dniu 30.07.2012 r w Ł., ostatnio stale zamieszkałej w Ł., na podstawie testamentu notarialnego z daty Ł., dnia 14.06.2011 r Rep.A. nr (...) nabył wprost syn G. R. (pkt I) oraz obciążył wnioskodawcę kosztami postępowania w sprawie w kwocie 100 zł (pkt II).

Powyższe postanowienie zapadło w oparciu o ustalenia faktyczne i dokonane w oparciu o te ustalenia rozważania prawne wskazane w uzasadnieniu zalegającym na k. 16-18 akt sprawy.

Z ustaleń tych wynika, że spadkodawczyni B. R. zmarła w dniu 10 lipca 2012 r w Ł., gdzie ostatnio zamieszkiwała. W dniu 14 czerwca 2011 r spadkodawczyni sporządziła testament notarialny przed notariuszem K. K. (1) w Kancelarii Notarialnej w Ł., w którym w całości do spadku powołała wnioskodawcę G. R.. Na rozprawie w dniu 6.12.2012 r wnioskodawca przyjął spadek na podstawie testamentu. Uczestnik zaś nie kwestionował ważności testamentu lecz jego treść, nie zgadzając się z ostatnią wolą spadkodawczyni. W oparciu o treść aktu notarialnego Sąd Rejonowy stwierdził, iż wolą testatorki B. R. było, aby cały spadek po niej odziedziczył starszy syn G., co jednocześnie przesądza o fakcie stwierdzenia nabycia spadku na podstawie testamentu na rzecz wnioskodawcy.

Od powyższego postanowienia uczestnik R. R. wniósł apelację domagając się jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Łańcucie.

W uzasadnieniu wskazał, iż Sąd I Instancji pominął jego twierdzenia na okoliczność stanu psychicznego spadkodawczyni w momencie sporządzenia testamentu. B. R. była bowiem osobą chorą psychicznie i w związku z występującymi zaburzeniami zażywała lekarstwa w tym między innymi clonozepam oraz leczyła się w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej H. w Ł.. Jednocześnie zaprzeczył wszystkim okolicznościom wymienionych w testamencie, a dotyczących czynów jakich dopuszczał się wobec ojca i matki.

Uczestnik wniósł o dopuszczenie dowodów z dokumentów leczenia matki oraz opinii biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii na okoliczność stanu psychicznego matki podczas sporządzenia testamentu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestnika nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem podniesione w niej zarzuty nie są trafne.

Zaskarżone postanowienie jest zgodne z prawem i trafne w odniesieniu do okoliczności faktycznych sprawy.

Przede wszystkim zarzuty apelacji, sprowadzały się w istocie do dokonania przez Sąd Rejonowy nieprawidłowej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji dokonania nieprawidłowych ustaleń faktycznych, które doprowadziły zdaniem apelującego do nietrafnego wniosku, iż został sporządzony ważny i skuteczny testament przez spadkodawczynię.

Jak prawidłowo stwierdził to Sąd I Instancji dziedziczenie może nastąpić na podstawie ustawy (art. 931 i następne k.c.) lub na podstawie testamentu (art. 941 i następne k.c), przy czym artykuł 926 § 2 k.c. wyraża generalną zasadę, iż powołanie do dziedziczenia z testamentu ma pierwszeństwo przed dziedziczeniem ustawowym

Wskazać należy, że zwykle formy testamentu określone zostały w art. 949-951 k.c. i należą do nich testament sporządzony własnoręcznie (art. 949 k.c.), w formie aktu notarialnego (art. 950 k.c.) oraz allograficzny (art. 951 k.c.). Testament jest jedyną czynnością prawną, która może być dokonana na wypadek śmierci, za pomocą której testator dokonuje rozrządzenia swoim majątkiem, przy czym rozrządzenia te mogą mieć różny charakter jak np. ustanowienie spadkobiercy czy wydziedziczenie. Jak słusznie zauważa to również Sąd Rejonowy dokonywanie przez spadkodawcę stosownych rozrządzeń ściśle związane jest z naczelną zasadą prawa spadkowego w postaci zasady swobody testowania. Należy jednocześnie mieć na uwadze, że zasada swobody testowania doznaje pewnych ograniczeń. Testament bowiem jako czynność prawna musi spełniać wszelkie wymogi ważności czynności prawnej (art. 58 k.c.) jak również wymogi wynikające z przepisów prawa spadkowego tj z art. 944 kc (zdolność testowania), art. 945 (wady oświadczenia woli przy testamencie), art. 949-959 kc (formy testamentu), art. art. 981¹ i n. k.c (forma rozrządzenia).

Zgodnie z powołanym wyżej art. 945. § 1 kc testament (także sporządzony w formie aktu notarialnego) jest nieważny, jeżeli przez spadkodawcę został sporządzony w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i

wyrażenie woli, pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziliby testamentu tej treści czy też pod wpływem groźby.

W przedmiotowej sprawie spadkodawczyni posłużyła się testamentem sporządzonym w formie aktu notarialnego, a więc testamentem opracowanym przez osobę zaufania publicznego jaką bez wątpienia jest notariusz. Wskazać należy że przepisy o formie aktu notarialnego są na tyle rygorystyczne i sformalizowane, co sprawia, że ta forma testamentu uważana jest za najpełniej zabezpieczającą rzeczywistą wolę spadkodawcy. Formalne wymogi sporządzenia testamentu notarialnego uregulowane są w przepisach art. 79-95 ustawy z dnia 14.02.1991 r Prawo o notariacie (tekst jednolity Dz.U z 2008 r Nr 189 poz 1158 z późn.zm). Z przepisów tych między innymi wynika, że akty i dokumenty powinny być sporządzone przez notariusza w sposób zrozumiały i przejrzysty oraz, że przy dokonywaniu czynności notarialnych notariusz jest obowiązany czuwać nad należyтым zabezpieczeniem praw i słuszych interesów stron, dla których czynność ta może powodować skutki prawne jak również jest obowiązany udzielać stronom niezbędnych wyjaśnień dotyczących dokonywanej czynności notarialnej (art. 80 § 1- 3 cytowanej ustawy). Notariusz ma także prawo do odmowy dokonania czynności notarialnej sprzecznej z prawem (art. 81 ustawy). Notariuszowi nie wolno dokonywać czynności notarialnej, jeżeli powźmie wątpliwość, czy strona czynności notarialnej ma zdolność do czynności prawnych. (art. 86 ustawy).

W tym miejscu należy zauważyć, że Sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 kpc). Z uwagi na zarzuty podniesione przez uczestnika R. R. w złożonej apelacji Sąd Okręgowy postanowił zwrócić się do (...) w Ł. o nadesłanie dokumentacji lekarskiej dotyczącej leczenia spadkodawczyni u dr K. i przesłuchać w charakterze świadka sporządzającego testament notarialny notariusza K. K. (1) na okoliczność, czy w dacie testowania, spadkodawczyni była w stanie świadomości i swobodnie wyrazić swoją ostatnią wolę. Z przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy dowodu z zeznań świadka K. K. (1), któremu Sąd dał wiarę, albowiem są one jasne i logiczne wynika ponad wszelką wątpliwość, że nie miał on jakichkolwiek wątpliwości co do stanu testatorki, inaczej bowiem odmówiłby sporządzenia aktu notarialnego. Zeznania te pozwalają również przyjąć, że akt notarialny został sporządzony z zachowaniem formalnych wymogów wynikających z przepisów ustawy Prawo o notariacie. Przed ostatecznym opracowaniem aktu spadkodawczyni stawiała się kilkakrotnie w kancelarii notarialnej, była informowana o skutkach złożenia oświadczenia woli określonej treści i miała czas na podjęcie ostatecznej wersji sporządzenia testamentu. B. R. składając podczas trzeciego spotkania w kancelarii oświadczenie o wydziedziczeniu uczestnika R. R., szczegółowo opisywała wydarzenia stanowiące podstawę wydziedziczenia, które następnie zostały opisane w testamencie. Testatorka w sposób bardzo uczuciowy relacjonowała wydarzenia związane z synem, lecz w jej zachowaniu nie występowały żadne cechy, które świadczyłyby o niemożności złożenia przez nią oświadczenia woli.

W kontekście powyższego jak również biorąc pod uwagę treść dopuszczonego przez Sąd Okręgowy dowodu w postaci dokumentacji lekarskiej z (...) w Ł., gdzie leczyła się spadkodawczyni nie sposób przyjąć, iż podczas sporządzenia testamentu spadkodawczyni nie była w stanie świadomości i swobodnie wyrazić swoją ostatnią wolę. Zązywany przez spadkodawczynię lek C. (co wynika z treści dokumentacji lekarskiej) ma przede wszystkim działanie przeciwdrgawkowe, przeciwłękowe i uspokajające, a stosowany jest głównie w chorobie padaczki. Nie jest to zatem lekarstwo świadczące o występowaniu u spadkodawczyni choroby psychicznej. Z treści dokumentacji lekarskiej jednoznacznie wynika, że spadkodawczyni nie była leczona przez lekarza psychiatrę, lecz przez internistę specjalistę medycyny rodzinnej. Z tych też przyczyn, a w szczególności z uwagi na treść zeznań świadka K. K. (1), który jest osobą zaufania publicznego, Sąd Okręgowy postanowił pominąć zgłoszony w apelacji wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych sądowych psychiatry i psychologa na okoliczność stanu psychicznego spadkodawczyni, albowiem nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, aby spadkodawczyni w dniu sporządzenia aktu notarialnego działała w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu I Instancji, iż testament sporządzony przez B. R. jest ważny i dający z uwagi na swoją treść podstawę do stwierdzenia nabycia spadku na rzecz wnioskodawcy. Bez wątpienia bowiem wolą testatorki było, aby cały spadek odziedziczył wnioskodawca G. R.. Kwestia zaś co słusznie zauważa Sąd Rejonowy ustalenia, czy zostały spełnione przesłanki wynikające z art. 1008 kc uprawniające

spadkodawczynię do pozbawiania uczestnika R. R. prawa do zachowku nie jest rozstrzygana w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku.

Z tych względów na podstawie art. 385 kpc w zw z art. 13 § 2 kpc orzeczono jak w pkt I sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 1 kpc.

Z

- odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. uczestnika

R..10.12.2013 r